

# ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ

## «ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та дистанційного навчання

Спеціальності «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»

на 2014-2015 н.р.

### Змістовий модуль 1. Загальна частина

#### **Тема № 1. Фінанси і фінансова діяльність держави: поняття, види, зміст**

Загальна характеристика фінансів. Визначення та коротка історична характеристика поняття “фінанси”. Державні фінанси. Фонди коштів – централізовані та децентралізовані. Співвідношення понять: “грошові відносини” та “фінансові відносини”.

Фінансова діяльність держави. Формування, розподіл, використання фондів коштів. Фінансові ресурси. Система органів управління державними фінансами.

Принципи фінансової діяльності держави. Методи фінансової діяльності держави: методи мобілізації (формування) фондів коштів; методи розподілу фондів коштів; методи використання фондів коштів.

Фінансова система держави. Окремі ланки фінансової системи держави: бюджетна система; позабюджетні цільові фонди; фінанси підприємств, установ, організацій; державного особистого та майнового страхування; кредиту.

Правові форми фінансової діяльності. Фінансові акти.

Основні поняття курсу: “фінанси”, “фінансова діяльність держави”, “централізовані фонди коштів”, “децентралізовані фонди коштів”.

#### **Тема № 2. Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми і фінансово-правові відносини**

Розвиток фінансового права як галузі права. Поняття фінансового права. Наука фінансового права. Предмет і методи фінансово-правового регулювання. Поєднання адміністративного і цивільно-правового методу у регулюванні фінансових відносин.

Система фінансового права. Особливості галузевих принципів фінансового права. Співвідношення фінансового права з іншими галузями права.

Джерела фінансового права.

Поняття фінансово-правової норми, її характерні ознаки. Класифікація фінансово-правових норм. Структура фінансово-правової норми. Особливості гіпотези, диспозиції, санкції фінансово-правової норми.

Поняття фінансових правовідносин. Специфічні ознаки фінансових правовідносин. Зміст фінансових правовідносин. Поняття та особливості суб’єктивних прав та юридичних обов’язків.

Поняття суб’єктів фінансово-правових відносин. Правосуб’єктність учасників фінансових правовідносин. Види суб’єктів фінансово-правових відносин

#### **Тема № 3. Правові засади організації та здійснення фінансового контролю.**

Поняття фінансового контролю. Зміст та основні завдання фінансового контролю. Принципи фінансового контролю.

Класифікація видів фінансового контролю. Характеристика видів фінансового контролю за часом проведення. Види фінансового контролю за суб’єктами здійснення. Види фінансового контролю за джерелами контролю. Види фінансового контролю за сферою фінансової діяльності.

Методи фінансового контролю. Поняття обліку, аналізу, ревізії, обстеження, інспектування, інвентаризації. Поняття, види, терміни проведення перевірок.

Спеціальний правовий статус суб'єктів, уповноважених здійснювати фінансовий контроль. Державні контролюючі органи в системі органів загальної компетенції. Контрольні повноваження Верховної Ради України, Рахункової палати України, Кабінету Міністрів України, Президента України. Державні контролюючі органи спеціальної компетенції. Повноваження Міністерства фінансів України, Державного казначейства України, Державної контрольно-ревізійної служби України, Державної податкової адміністрації України, Державної пробірної служби України, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

Фінансово-правове регулювання аудиторської діяльності. Поняття, мета, види аудиту. Спеціальний правовий статус аудитора та аудиторської фірми.

#### **Тема 4. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття і види**

Поняття та види відповідальності за порушення фінансового законодавства.

Поняття, та особливості складу фінансового правопорушення, бюджетного правопорушення, податкового правопорушення.

Адміністративна відповідальність, фінансові санкції та їх види.

Кримінальна відповідальність за порушення фінансового законодавства. Загальна характеристика відповідних складів злочину.

### **Змістовий модуль 2. Особлива частина**

#### **Тема 1. Бюджетне право як підгалузь фінансового права.**

Поняття бюджету. Бюджет як економічна, політична та правова категорія. Ознаки та функції бюджету. Поняття бюджетного періоду.

Предмет бюджетного права. Характеристика видів бюджетно-правових норм. Особливості бюджетних правовідносин.

Поняття бюджетного устрою. Структура бюджетної системи. Характеристика основних принципів бюджетної системи України.

Сутність та призначення бюджетної класифікації. Структура бюджетної класифікації. Класифікація доходів. Класифікація видатків. Класифікація фінансування. Класифікація боргу.

Поняття бюджетного процесу. Аналіз стадій бюджетного процесу. Характеристика суб'єктів-учасників бюджетно-процесуальних відносин.

Повноваження учасників бюджетного процесу на стадії складання проектів бюджетів. Основні повноваження учасників бюджетного процесу на стадії складання розгляду проектів про бюджети та їх прийняття.

Особливості розгляду проекту закону про Державний бюджет України у Верховній Раді України. Основні терміни та порядок проходження читань законопроекту. Порядок та терміни прийняття закону про Державний бюджет України.

#### **Тема № 2. Правові засади грошового обігу та розрахунків**

Поняття грошей. Види та функції грошей. Поняття грошової системи та грошового обігу. Види та особливості розрахунків.

Поняття готівкових розрахунків. Організація готівкового обігу. Правове регулювання касових правил. Ліміти залишку касової готівки. Готівкова виручка. Касові операції. Порядок видачі готівки з каси.

Правовий режим рахунків, які відкривають та обслуговують банківські установи. Види банківських рахунків. Поточні рахунки: поточні вкладні рахунки, поточні бюджетні рахунки, рахунки зі спеціальними режимами. Депозитні рахунки. Кореспондентські рахунки:

рахунки лоро, рахунки ностро.

Безготівкові розрахунки: поняття, особливості. Форми безготівкових розрахунків: платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, платіжна вимога, розрахунковий чек, акредитив, меморіальний ордер, банківська платіжна картка

### **Тема № 3. Правові основи валютного регулювання**

Поняття валютної системи. Поняття валюти. Конвертованість валюти. Поняття та види валютних цінностей. Валюта України. Іноземна валюта.

Поняття валютних відносин. Особливості валютних відносин. Міжнародні валютні відносини. Внутрішньодержавні валютні відносини. Структура валютних фондів.

Поняття валютного регулювання. Основні елементи валютного регулювання. Механізм правового регулювання валютних відносин. Правовий режим валютних відносин. Повноваження органів, що здійснюють валютне регулювання.

Поняття валютних операцій. Класифікація валютних операцій. Ліцензування валютних операцій. Порядок організації торгівлі та розрахунків у іноземній валюті.

Поняття валютного контролю. Функції валютного контролю. Система державних органів валютного контролю. Основні повноваження органів валютного контролю.

### **Тема № 4. Правове регулювання страхування**

Поняття та ознаки страхування. Страхові фонди: поняття, форми організації. Функції страхування.

Види страхування. Особливості окремих видів страхування: майнове страхування, особисте страхування, страхування відповідальності, страхування підприємницьких ризиків.

Методи страхування. Добровільне страхування та його види. Види обов'язкового страхування.

Основні категорії інституту страхування: страховик, страхувальник, страховий ризик і страховий випадок, страхова сума, страхова виплата, страхове відшкодування, франшиза, страховий платіж і страховий тариф, співстрахування, перестраховування.

Суб'єкти страхового ринку. Державні страхові фонди: види та особливості державних страхових фондів України. Страхові компанії: особливості створення та діяльності. Посередники у сфері страхування: страхові брокери, перестрахові брокери, страхові агенти.

### **Тема №5. Правове регулювання кредитування**

Поняття кредиту. Спільні та відмінні риси фінансів та кредиту. Ознаки, принципи, функції кредиту.

Держаний кредит як правова категорія та фінансово-економічна категорія. Особливості та принципи державного кредиту. Функції державного кредиту. Форми державного кредиту.

Поняття та особливості державного боргу. Форми державного боргу. Поняття та класифікація державних позик.

Кредитна спілка як особливий учасник кредитних відносин. Особливості створення та діяльності: принципи та підстави організації, правовий статус, форми організації та об'єднання.

Поняття банківського кредиту. Характеристика видів банківського кредиту. Відмінність між державним та банківським кредитами.